

Klinisk farmaci i Primärvården

Vårdvalsrådet 2019-01-08

Margareta Ehnebom, chefläkare, Vårdvalsenheten

Karl-Johan Lindner, Apotekare, Enheten för sjukvårdsfarmaci

Sanna Storgård, klinikapotekare, Enheten för sjukvårdsfarmaci

Agenda

- Klinisk farmaci i Västmanland
- Pilotverksamhet, klinisk farmaci primärvård
- Nulägesbild
- Halvårsutvärdering - enkätsvar
- Lärdomar
- Slututvärdering av pilotprojektet
- Fortsättning

Klinisk farmaci i Västmanland

- 6st kliniska apotekare
- Arbetar patientnära och teambaserat i vården med läkemedelsgenomgångar
- Fokus: Äldre patienter med polyfarmaci

- Slutenvården: ASN, DN, BMT och Kirurgen (avd 7+8)
- Sedan hösten 2017 uppstart även i primärvården – pilotverksamhet

Vilken kunskap bistår klinikapotekaren med?

→ Underlag LMG

- Läkemedelshistorik – varför/när sattes X in?
- Polyfarmaci
- Läkemedel utan indikation
- Saknas läkemedel
- Olämpliga läkemedel /Riskläkemedel (tex till äldre)
- Biverkningar
- Interaktioner, klinisk relevans
- Njurfunktion – anpassad dosering
- Ned-/upptrappning
- Uppföljning och utvärdering av läkemedelsbehandling (stöd, sammanfattning)

→ Patientsamtal

- Compliance / följsamhet utifrån samsyn
- Läkemedelshantering
- Sväljsvårigheter
- Receptfritt och naturläkemedel

→ Hanteringsfrågor

- Ex inhalatorer. Föreslå lämpligt hjälpmedel

→ Krossa/dela

- PEG (stomi)/sond
- Gastric Bypass

→ Utredningsfrågor

- Databaser

Klinisk farmaci primärvård – Ramar för piloten

- Pilotverksamhet 5 vårdcentraler i Region Västmanland
- 1 år med utvärdering efter 6 månader och 12 månader
- Tiden ska användas för patienter, där fördjupad läkemedelsgenomgång ska göras – i första hand för de patienter som bor på SÄBO men även för andra patienter som kommer till vårdcentralen.
- Familjeläkaren fortsätter att vara ansvarig för sin patient – kliniska apotekaren kommer som stöd.
- Utgångspunkten måste vara att arbetet sker utifrån respektive vårdcentralens önskemål och behov.
- Styrgrupp: Margareta Ehnebom, Inge Eriksson, Mia Ling, Maria Sjölander, Sanna Storgård, Karl-Johan Lindner

Verksamhet	Capio VC	Prima FLM	Hallstahammar	Achima Care Sala	Sala Väsby
Boende	Servicehus	Servicehus (okt-juni) Vårdcentralspat. (juni -	Äldreboende	Äldreboende (feb) Hemsjukvård (juni -	Äldreboende x 2
Startdatum	171004	171012	171025	180230 180605	180410 180416
Antal LMG	75 (enkla samt fördjupade)	42 - Servicehus 6 - Vårdcentralspat.	53	23	51
Uppföljning	30	8	17	6	1
Hjälpmedel för LMG	PHASE-20/Proxy	PHASE-20/Proxy	PHASE-20/Proxy BPSD skattning	PHASE-20/Proxy	PHASE-20 /Proxy
Övrigt		Regelbundna patientfallsgenomgångar på läkarmöte vårdcentral	Utbildning "Äldre & läkemedel" för usk på SÄBO		Alltid teamgenomgång med ssk och usk. Även LMG på distans

Senast uppdaterad: 2018-12-28

Totalt 20h/vecka (4h/vecka per vårdcentral)

PHASE-20

Version för särskilt boende. Information finns på baksidan.

PHASE-20 — skattningsskala för möjliga läkemedelsrelaterade symtom

Namn	Personnummer	Datum	Vårdpersonals namn		
Diagnoser					
Hur mycket har patienten kunnat delta i bedömningen? ☐ Helt ☐ Delvis					
Är patienten ☐ Uppegående ☐ Rullstolsburen ☐ Sängbunden					
Längd:	Vikt:	BT sittande:	Puls:	S-Kreatinin:	Beräknad njurfunktion:
Datum:	Datum:	BT stående:	Datum:	Datum:	Metod:
Markera rutan vid det alternativ som bäst motsvarar besvärnivån under de senaste två veckorna. Lämna förtydligande kommentarer i marginalen vid behov. Ringa in de symtom som stämmer bäst och stryk över de symtom som inte stämmer					
	Inga besvär	Små besvär	Måttliga besvär	Stora besvär	Kommentarer:
1. Yr/ostadig/faller lätt	☐	☐	☐	☐	
2. Trött/dåsig/orkeslös	☐	☐	☐	☐	
3. Sover dåligt/mardrömmar	☐	☐	☐	☐	
4. Ont i magen/ont i bröstet	☐	☐	☐	☐	
5. Huvudvärk	☐	☐	☐	☐	
6. Nedstämd	☐	☐	☐	☐	
7. Orolig/ångestfylld	☐	☐	☐	☐	
8. Lättiriterad	☐	☐	☐	☐	
9. Glömsk	☐	☐	☐	☐	
10. Dålig aptit	☐	☐	☐	☐	
11. Muntorr	☐	☐	☐	☐	
12. Illamående/kräks	☐	☐	☐	☐	
13. Diaré	☐	☐	☐	☐	
14. Förstoppning	☐	☐	☐	☐	
15. Hjärtklappning	☐	☐	☐	☐	
16. Svullna ben/anklar	☐	☐	☐	☐	
17. Andfådd	☐	☐	☐	☐	
18. Täta trängningar/urinläckage	☐	☐	☐	☐	
19. Klåda/utslag	☐	☐	☐	☐	
20. Annat, till exempel smärta (ange vad)					
<input type="text"/>					
Hur mycket har det besvärat dig de senaste två veckorna?					
☐ Små besvär ☐ Måttliga besvär ☐ Stora besvär					

PHASE-Proxy

PHASE-Proxy — skattningsskala för möjliga läkemedelsrelaterade symtom vid svår kognitiv svikt

Du hittar information om PHASE-Proxy samt instruktion för ifyllnad på baksidan.

Patientens namn	Personnummer	Datum			
Diagnoser:					
Skattningen gjord av (namn och förhållande till den person skattningen gäller):					
Patienten är ☐ Uppegående ☐ Rullstolsburen ☐ Sängbunden					
Längd:	Vikt:	BT sittande:	Puls:	S-Kreatinin:	Beräknad njurfunktion:
Datum:	Datum:	BT stående:	Datum:	Datum:	Metod:
Markera rutan vid det alternativ som du bedömer bäst motsvarar patientens besvär under de senaste två veckorna. Lämna förtydligande kommentarer i marginalen vid behov. Ringa in de besvär som stämmer bäst och stryk över de besvär som inte stämmer.					
	Nej	Ja, något/ibland	Ja, uttalat/ofta	Kommentar	Kan inte bedöma
1. Verkar yr/ostadig/faller lätt	☐	☐	☐		☐
2. Trött/dåsig/orkeslös	☐	☐	☐		☐
3. Sover dåligt	☐	☐	☐		☐
4. Hallucinerar	☐	☐	☐		☐
5. Läten eller ord som uttrycker obehag/smärta	☐	☐	☐		☐
6. Ansiktsuttryck som uttrycker obehag/smärta	☐	☐	☐		☐
7. Nedstämd/vill vara i fred	☐	☐	☐		☐
8. Orolig/rastlös/verkar ångestfylld	☐	☐	☐		☐
9. Lättiriterad/utåtagerande	☐	☐	☐		☐
10. Stei i mimik/kropp	☐	☐	☐		☐
11. Dålig aptit	☐	☐	☐		☐
12. Torra munslimhinnor	☐	☐	☐		☐
13. Verkar illamående/kräks	☐	☐	☐		☐
14. Diaré	☐	☐	☐		☐
15. Förstoppning	☐	☐	☐		☐
16. Svullna ben/anklar	☐	☐	☐		☐
17. Verkar andfådd/snabbandad	☐	☐	☐		☐
18. Kissar ofta/urinläckage	☐	☐	☐		☐
19. Klår sig/utslag	☐	☐	☐		☐
20. Annat (ange vad, till exempel visar tecken på smärta)					
<input type="text"/>					
Uppfattad besvärnivå de senaste två veckorna? ☐ Något/ibland ☐ Uttalat/Ofta					

Läkemedelsgenomgång = **Teamarbete**

Syfte: att öka kvaliteten och patientsäkerheten

Resultat utvärdering enkät juni 2018

- Verksamhetschefer, läkare, sjuksköterskor och klinikapotekare (totalt 20st) har svarat på enkäten
- Samtliga vill fortsätta samarbetet även efter pilotens slut

Exempel på **fördelar** med samarbetet

- Ökad patientsäkerhet
- Bra samarbete
- Helhetsbild, Struktur
- Upptäcker biverkningar
- Onödiga tabletter rensas bort
- Fortbildning, Kompetensutveckling för ssk och usk
- Roligt

Exempel på **nackdelar** med samarbetet

- Tar lite mer tid vid rond
- Att det inte finns tillräckligt med tid för det
- Kommun-ssk hinner inte förbereda PHASE-20.

Förslag - **utveckling**:

- Ta med hemsjukvårdspatienter
- Effektivisera rondens

Lärdomar från pilotprojektet

- Samverkan/förankring vårdcentral/”boende” viktigt!
- Hjälp att organisera och få till en tydlig struktur
  - Vem göra vad och när?
  - Aktuella labprover, BT, puls, symtomskattningsformulär i god tid inför läkemedelsgenomgången
  - Plan för uppföljning och utvärdering
- Teamarbete nödvändigt! Närmast patienten med under rondan (ex omvårdnadspersonal)

Slututvärdering av pilotprojektet

→ Djupintervjuer i början av 2019

Hedvig Gröndal, sociologiska institutet

Fortsättning...

- Pilotprojektet på de 5 VC fortsätter första kvartalet 2019
- Bredda och utveckla klinisk farmaci i primärvården
  - Från 20 h/vecka till 40 h/vecka
  - 4 nya VC är tillfrågade
  - Rutiner/checklistor skapas inför uppstart
- Kostnadsfri tjänst - Enheten för Sjukvårdsfarmaci tillhandahåller resurser.

Tack för oss,
frågor?